

TĀHEKE

NR. 6 1971

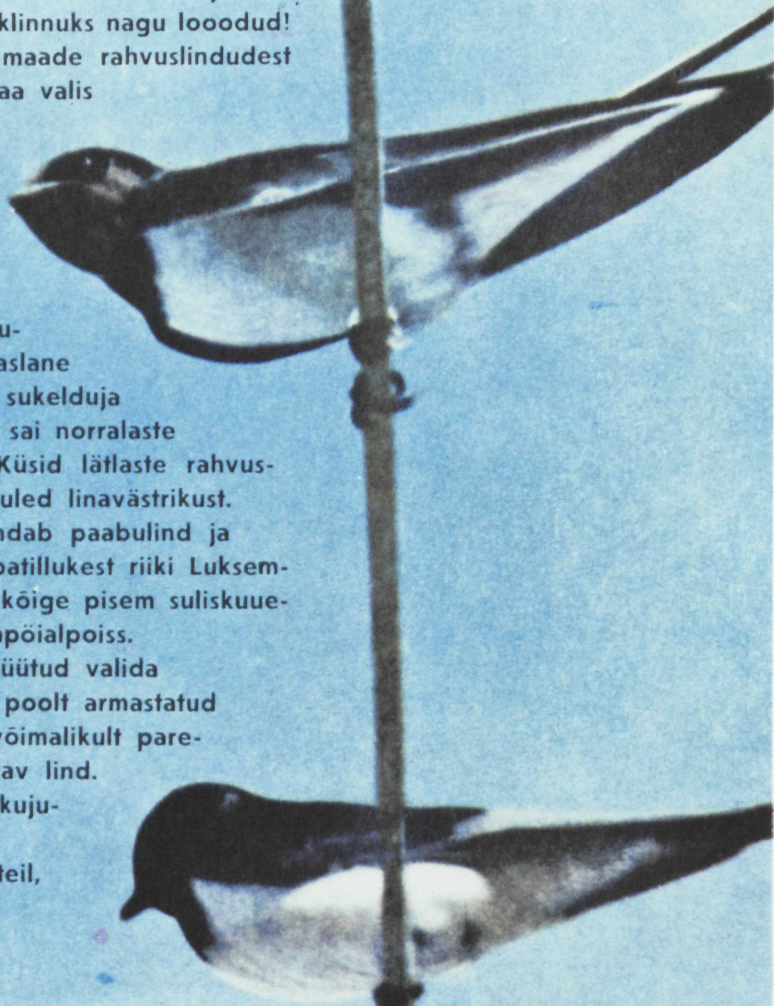

Oled ehk juba kuulnudki, et suitsupääsukest eesti rahvuslikuks linnuks nimetatakse! Nii see on, sest kui Rahvusvaheline Linnukaitsenõukogu kümnekond aastat tagasi kutsus kõiki maid ja rahvaid endale rahvuslindu valima, otsustasid eesti linnuteadlased, et suitsupääsuke sobib selleks kõige paremini. On ta ju meie maal hästi tuntud ja omane lind, suur vigurlennumeister ja lustakas lauluveeretaja pealegi. Lemmiklinnuk nagu loodud! Tahad teistegi maade rahvuslindudest teada? Rootsimaal valis

muusträsta, Taanlased peavad jälle kõige enam loost lugu.

Norra kiirevooluliste jõgede kaaslane vesipapp, uljas sukelduja ja laulumeister, sai norralaste rahvuslinnuk. Küsid lätlaste rahvuslinnu järele, kuuled linavästrikest. Indiat jälle esindab paabulind ja Euroopa üht tibatillukest riiki Luksemburgi Euroopa kõige pisem suliskueline — kuldpeapöialpoiss.

Igal pool on püütud valida ikka kas rahva poolt armastatud või siis maad võimalikult paremini iseloomustav lind. Rahvuslindude kujutusi kasutatakse ümbrikel, plakateil, märkidel.

SUITSU

Muistsest ajast saadik elasid meie esivanemad lindude ja loomadega suures sõpruses. Inimesed kuulatasid looduse hääli ja lindude laulusõnu.

Aga eriti südamelähedane oli maarahvale linnuke, kes jagas nendega madalat suitsutaret, pätsis savist ja kõrttest pesa rehealuse aampalgi külge või käis suitsumulgust sees hämarasse tuppa ja kasvas oma pojad pereema leaseme kõrval üles.

See lind oli pääsuke.

Ta õpetas poegadele kätte lennutee — igal kevadel kaugelt lõunamaalt tagasi õlgkatusega suitsutarre, tuttavale õuele kaevuvinna otsa.

Pääsuke tõi kaasa päevasooja, kutsus põllumeest hooga lauluga külvitööle. Pandi tähele, et pääsukese õpetust mööda külvatud seeme idanes hästi ja andis head saaki. Inimesed hakkasid pääsut õnnetoojaks pidama. Vanarahvas uskus: kui pääsuke asub majja ja nad ise tulega hoolsasti ümber käivad, ei lähe laurits lakka ega lenda punane kukk katusele. Laudapääsuke tõi karjale kasvu; heaks endeks oli seegi, kui pääslane vilkal lennul napsas lehmälüpsja ümber kärkseid ja kihulasi. Kui lendles maadligi, kuulutas heinalistele vihasadu.

Pääsukest ei tohtinud kass puutada, koer tema peale

PÄÄSUKKE

HARRI
JÕGISALU

haukuda, lapsed linnukest kohutada ega kätt pessa pista. Vanaema õpetas lapselapsi pääsulindu ära tundma: ees ora, keskel kera, taga käärid, pealt sinine kalevine, alt valge lõuendine.

Pääsukese laulusõnu pidid lapsed samuti teadma:

Suuremale suurem tükk,
pisemale pisem tükk;
kes selle üle nuriseb,
sellel' tehakse kurr-kääks.

Pääsukese laulukeelt mõistavad inimesed tänapäevalgi ning tunnevad heameelt tema lõbusast vidistamisest. Ja küllap sellepärast, et vanarahvaga koos niikaua suitsutares elas, saigi see punase kurgu, nõgimusta kuue ja valge vestiga linnuke nimeks suitsupääsuke.

Elame ammu uutes ja valgetes majades, loomalaudad on avarad ja kõrged, säravad elektrituledes. Aga suitsupääsukest ei ole inimesed unustanud. Igivana sõpruse ja truuduse eest ootame neid igal kevadel tagasi koju.

Selleks et suitsupääsuke leiaks nüüdsetes uhketes majades asukoha, jätame laudiunkasse lennuava või paneme elumaja räästa alla lauakese, millele väike lind võiks pesa ehitada — meie kodule rõõmuks.

KAJAKAS

VALENTIN BERESTOV

UNGARI RAHVALAUL

KÜLL ON HANEL OLLA HEA,
POLE VAJA TALVEL KINGI,
LIPPAB PALJAJALU RINGI,
RADA OTSIMA EI PEA.
AGA PAREM OLLA KULL,
KEDA KERGELT SUURED TIIVAD
ÜLE MÄE JA METSA VIIVAD,
JALAVAEV ON PÄRIS NULL.
PÄÄSUKESTEL PAREM VEEL:
IGA PÄEV NEIL SELJAS UUED
VALGED VESTID, SATERKUUED,
NOKAS LAUL JA RÖÖMUS MEEL.
KÕIGIST TOREDAM ON KUKK:
UHKELT LOOKAS SABASULED,
NAGU SULTAN ÖUE TULEB,
KANU KAMANDAB TUK-TUKK.

Tõlkinud HELJO MÄND

KAJAKAS, KAJAKAS,
KUS SU MAJAKE!
KAJAKAS, KAJAKAS,
KUS SU MAJAKE!
KAS MAA PEAL SEE,
VÕI LAINETES,
VÕI SINETAVAS KÕRGUSES!

MUIDUGI ON MAA PEAL SEE,
MAA PEAL MEIE SÜNNIME.

MUIDUGI ON LAINETES,
LAINETES ME KIIGUME.

MUIDUGI ON KÕRGUSES,
KÕRGUSES ME LENDAME.

SAIME, SAIME NÕNDA ME
MITU KODU ENDALE.

Tõlkinud HELJO MÄND

EMMA MOŠKOVSKAJA

•••
LEEVIKESE-EMA, ENA,
MUNA SUL PESAS ON KENA
TÄPILINE JA TOREDA MOEGA...
TAHAD SA TÛTART VÕI POEGA!...

Tõlkinud ANDRES JAAKSOO

VIISIKERA

OLIVIA SAAR

KÖRGEL-KÖRGEL KEVADTAEVAS
KEEGI LAULU TRILLERDAB,
SELLEST LAULUST LÖBUS PÄIKE
SÄTENDAB JA SILLERDAB.

MINA KUULAN KEVADHÄÄLI,
SEISTES KÜNKAKÜHMU PEAL,
JA SEE VÄIKE, IMEVÄIKE
LÖÖKE AINA LAULAB SEAL.

TAL VIST NOKAS VIISIKERA,
KUS NEED LAULUD VEERLEVAD,
LAULUST KINGUL KASELADVAD
KIIGUVAD JA KEERLEVAD.

LÖÖKE KÖRGELT KEVADTAEVAST
TUHAT VIISI PILLAB VEEL.
LEIDSIN VIISI, PEITSIN PIHKU —
KEVAD NÜÜD MU KODUTEEL.

VILISTAB, VILISTAB LIND

ELLEN NIIT

VILISTAB, VILISTAB LIND.
SEAB ENNAST ÖIDE AED.
TILISTAB KELLUKEST LIND.
NÜÜD ON SEKS ÕIGE AEG.

ÕPI NÜÜD LINNU PÄÄLT,
KOOLIKELL, KULLAPAI,
KEVADELINNU HÄÄLT,
KOOLIKELL, KULLAPAI.

SINUL ON OMA HOOL,
HÖBEHÄÄL KOOLIKELL:
KÖLISTA LÖPPEMA KOOL,
LÖOKENE KOOLIKELL!

Illustreerinud E. PIKK

Aed-lepalinnu
kutsehüüd on
«füid tek tek».

Väänkael piiksub
«piipiipi».

Kivitäks hüüab
«i tak tak».

JÜRI RANT

Linnulaulu

Kiigle kooli pargialune haljendas nagu suur roheline vaip, millele sinililledest ja ülastest kirjad sisse kootud. Enamik pargi puudest oli pungadest lehetupsud välja sirutanud. Ainult jändrik tamm kahistas mulluseid lehti, justkui poleks tema jaoks kevad veel saabunud. Selle tamme all nüüd kolmanda klassi lapsed seisatasidki, sest kaheksanda klassi poiss Ain oli käe üles tõstnud.

«Kas kuulete!»

Vahtraoksal istus varblasesuurune kireva kuuega linnuke ja hõiskas:

«Vink, vink! Pink, pink!»

«See on metsvint,» tutvustas Ain. «Teda leidub igas metsatukas. Kas teate, millest ta oma nime sai!»

Keegi ei teadnud.

«Ikka laulu järgi. Vink, vink — see kõlab ju nagu vint, vint. Oleme tasa, ehk ta laulab veel.»

Kuid vint sellel puul rohkem ei laulnud. Küll aga löödi puu all põõsas uus nokk lahti.

«Tsilps-tsilps! Tsilps-tsolps-tsilps!»

«Näe, näe!» oli Ainil hea meel. «See on ju väike-lehelind. Kuulete! Just nagu vett filgutaks. Mõnel pool kutsutakse teda niisuguse laulu pärast silgutajaks.»

Nüüd hakkasid kõik käratsema.

«Mina olen seda väikest lehelindu näinud.»

«Aga mina leidsin möödunud aastal ta pesa. Ilus kausi moodi pesa — sirelipõõsas oli.»

«See ei olnud siis väike-lehelinnu pesa,» ütles Ain. «Väike-

tund

Siidisaba laul on tilisev «sirr».

Rasvatihane laulab «sifitin, sifitin».

Ronk hüüab «kronk».

lehelinnu pesa on nagu käblikulgi kerakujuline. Ja päris maa lähedal, tiheda kuuse okste vahel.»

Linnulaulu kuulajad liikusid edasi. Vana pärna ladvas trillerdas kuldnokk, käharas kasekroonis vilistas salulehelind. Ain ütles, et ta kuuleb ka kärbsenäpi ja põosalinnu häälitsemist, kuid kolmas klass küll aru ei saanud, missugune siutsumine ja lõgistamine just neile lindudele pidi kuuluma — niivõrd rohkesti oli pargis sidinat-sädinat.

Aga kui linnulaulu sekka trummipõrinat kostis, mõistsid küll kõik, kes seda teeb. Hiilides mindi kuuse alla, mille ladvas vasardas musta kuuega peitlimees.

«Kas rähn laulab ka!»

«Kuidas siis,» ütles Ain. «Ta teeb nii: klüüh! klüüh!» Rähn jättis korraks trummeldamise ja vaatas alla.

«Aga kui ühelt puult teisele lendab, siis nii: kriiu, kriiu, krii.»

«Krii, krii, krii,» õppis kolmas klass rähni lennulaulu. Rähnile see ei meeldinud. Ta lendas minema.

Kui pikuke üks koduloo tund on. Varsti tuli lastel koolimajja tagasi rutata.

«No kas kuulsite ka paljude lindude laulu!» küsis järgmises tunnis õpetaja. «Kas olite head lapsed!» Ja siis nagu väikese murega:

«Mis meie Mart ka tegi!»

Kolmas klass hakkas kihistama:

«Mart võttis pliiatsi hammaste vahele, ronis puu otsa ja lubas rähniks hakata. Õpetaja, õpetaja! Küll ta toksis ikka kehvasti!»

AINO PERVIK

KEERU- LINE LUGU

Elas kord väike jänesepoeg. Aga kui sulle linnud rohkem meeldivad, siis oli see hoopis vana suur öökull. Parajasti oli ilus soe suvi. Muidugi, kui sa just kangesti lund armastad, siis oli külm talv ja kõik kohad täis kõrgeid lumehangesid. Väike jänesepoeg armastas väga ristikkeina. Kui ta hommikul ärkas, jooksis ta alati rõõmsalt hüpeldes aasale ristikkeina sööma. Kui oli talv ja lumi, siis ta muidugi aasalt ristikkeina ei leidnud, sest kõik oli lume all. Ja üldse, kui see oli öökull, siis ei armastanudki ta ristikkeina, vaid

talle maitseid hoopis väikesed jänesepojad, ja ta ei ärkanud ka mitte hommikul, vaid öhtul, sest öökull näeb ainult öösel pimedas. Kui see öökull siis

öhtul üles ärkas ja toitu otsima läks, pidi ta kuupaistel kaua mööda lumehangesid vudima, enne kui kuskilt ristikkeinatusti leidis. Ei, siis see ju ikka ei olnudki

öökull, vaid hoopis jänesepoeg, kes lõpuks leidis ühe kuivanud jäneseustu, mis oli kuskilt saanilt maha pudenenud. Muidugi mitte jäneseustu, vaid

ristikkeinatusti. Ja oli hoopis suvi ja öökullil polnud kuiva tuusti vajagi, sest aas oli värsket mahlakat ristikkeina täis ja öökull võis päev otsa seda nökkida, kui tahtis.

Ikka mitte öökull, vaid jänesepoeg, ja mitte nökkida, vaid süüa näpsida, ja mitte päev otsa, vaid öö otsa — ei, siis ta pidi ju ikka see suur öökull olema ja väikese

AIME MARIPUU

ÖÖSORRI KOHTUASI

Metsamuinasjutt

giammu, siis, kui linnud veel inimeste ja inimesed lindude keelest aru said, kaevanud Õösorr külaelanikud karu-kohtusse. Põhjust selleks oli tal küll ja küll. Mitte ühestki linnust ega loomast kogu Suure Metsakuningriigis pole inimsugu nii palju laimujutte sepitsenud kui just Õösorrist!

Määratud päeval oli metsalagendik tihedalt-tihedalt laanerahvast täis. Igaüks tahtis oma silmaga näha ja oma kõrvaga kuulda, mis põnevast kohtuasjast saab. Uhkelt tatsas Karu-Kuningas teadukivile. Kõvasti kätsafasid Harakad-Käskjalad ümberringi. Vana tark Õökull ise oli kohtukirjutajaks palutud.

Juba pasundas Pöder avafanfaare, aga — kaebealust polnud kusagil! Lõpuks jooksis kohale Koer-Kaitsja. Jooksis kohale ja klähvis kõrgele kohtule, et inimene olevat end kähku Looduse Kuningaks ülendanud. Või siis seesugune kuningas karu-kohtusse tuleb!! Pole lootagi!

Seepeale sai Karu nii vihaseks, et kohtuistungist ei pidanud üleüldse asjagi saama.

Lõpuks aga luges ta siiski süüdistuse ette. «Punkt üks!» möirgas Karu kurjalt. «Inimesed süüdistavad Õösorri varguses ja röövimises. Tema lüpsvat karjamaal kitsi!»

«Ha-ha-ha-haa!» vastas metsaelanike naerukoor.

«Kas süüdistavad!» pöördus Karu Koera poole.

«Seda küll...» laskis see häbelikult saba sorgu.

«Mis ta siis tiirutab öö tulekul karja ümber!»

«Putukaid püüan, sitikaid söön, karja aitan!» hüüdis

Õösorr vahele.

«Punkt kaks. Inimesed nimetavad Õösorri laiskkuliks, seepärast et ta pesa ei ehita.»

«Nii jah!» niutsus Koer.

«Ei ehita küll!» hüüdis Õösorr. «Aga munad munen hästi varjatud paika. Ja poegi ma hoian ja armastan. Hädaohus teesklen haiget ja haavatut, et inimest poegadest eemale meelitada. Vahel, kui häda õige suur, isegi ründan kallaletungijat, nokk hirmuäratavalt ammuli!»

«Punkt kolm. Õösorr olevat hobuse soristamise järgi endale laulu seadnud! Kas isegi sedasi laimavad!»

«Ja-aah,» kiunus Koer.

«Õise vaimutüdruku-ketraja järele seadsin!» hüüdis Õösorr.

«Kuulake ise: errrr-öörrrr-öörrrr-öörrrr-öarrrr! Kas pole nagu voki vurin!»

«On!» möirgas Karu-Kuningas. «Küllalt! Külarahvas Hundi kurku! Hurjuhh!!!!»

«Mitte seni, kuni mina elan!» kiljus Koer ja jooksis külasse tagasi.

Sellest ajast Hunt-Hambuline Koerast velje peale nii verivihane ongi. Eks tema püüa kohtuotsust täita, Koer-Kaitsja jälle ei lase.

Karu-Kuningas aga tegi veel teisegi otsuse. Selle järgi ei mõista linnud enam inimeste ega inimesed lindude keelt.

Külarahvas kaotas sellega väga palju, sest on ju linnud õige targad ja paljunäinud rännumehed.

Illustreerinud H. SAMPU

jänesevoja kinni püüdma.

See jutt hakkab küll segi minema. Las ta oli ikka parem väike jänesepoeg ja mitte vana suur öökull, sest siis laskis ta selle kinnipüütud

jänesevoja jälle ilusasti lahti ja

nad võisid kahekesi koos minna aasale ristikehina sööma.

Oota, mitu

jänesevoja meil siis nüüd lõpuks on, üks või kaks!

PEOLEO

Ta tuleb harva ja ainult suve esimesel poolel, ja alati on siis järgmisel päeval sadanud vihma. Ta tuleb ikka õhtuti, kui päike on juba üsna madalal ning tuulgi vaibunud; siis ta laskub värava ees kasvava vana kase kõrgesse latva ning istub seal. Loojuv päike kuldab ta heleoranžiks, nii ma ei teagi, mis värvi sulestik tal õieti on. «Peoleo,» tutvustab ta end sealt ülalt, ja ootamata vastust, pärib otsemaid:

«Kas Tiit on teol?»

Kes hakkaks talle seletama, et teoorjuse ajad on ammu ajalukku läinud, et Tiit oli viimati teol kindlasti oma sadakond aastat tagasi? Et mõelgu nüüd sellele laulule ühed uued ja kaasaegsemad sõnad välja.

Aga tema ei lase mul suudki lahiti teha, vaid vilistab ise kohe vastuse, kinnitades tõemeeli:

«Teol, teol.»

Ja siis jutustab pikalt ja laialt, mis Tiidul kõik kaasas: päts piima ja pudel leiba ja veel midagi ja ikka nii edasi.

Kui ta vait jääb ja ma jutujärge oodates pea kuklasse ajan, et üles vaadata, on ta läinud.

Ning ma ei tea kunagi, millal ta jälle tuleb.

KUKULIND

«Kuk-ku!» kostab kaasikust. Kägu on kohale jõudnud. Nüüd lähevad ilmad soojaks. Kägu tuleb suvesõnumiga.

Kas sa kägu oled kuulnud! Kas sa kägu oled näinud! Kas sa käo pesa oled leidnud!

Ei ole sa käo pesa leidnud. Ei ole ega leiagi. Käol polegi pesa. Kägu paneb oma munad teiste lindude pesadesse. Linavästrikkude ja ööbikute pesadesse, rästaste ja põosalindude pesadesse — neid väikesi linde on üle saja liigi, kes käo meelest tema poja kasuvanemateks kõlbavad.

Kuidas suure käo muna ometi pisikeste lindude pessa sobib!

Hästi sobib. Kägu oskab muneda väikese muna — viis korda kergema, kui on teistel temasuurustel lindudel.

Kuidas pesaomanikud ei märka, et võõras muna on juurde tulnud!

Kägu viskab pesast ühe muna välja ja paneb oma jao selle asemele. Pealegi on käo kingitus alati sedasama värvi, mis teised munad pesakurnas. Käod võivad muneda valgeid, helesiniseid, rohekaid, roosakaid, täppidega ja täppideta mune. Teadlased arvavad, et kägu otsib oma poja kasvukohaks just selle linnuliigi pesa, kus ta ise üles kasvas.

Väike kägu on oma esimestel elupäevadel väga inetu. Inetud näivad ka ta teod: üksteise järel tõukab ta teised pojad üle pesaääre. Kui mõni muna on veel koorumata, läheb see sama teed. Kas kasuvanemad saavad nüüd aru, missuguse peetuse ohvriks nad on langenud!

Mitte sinnapoolegi. Käopoeg ajab oma näljase noka pärani ja pisikesed linnud sööstavad teineteise võidu talle mutukaid korjama. Käopoeg üksi sööb sama palju, kui oleksid söönud kasuvanemate pojad kokku.

Seetõttu kasvab ta ka mitte päevade, vaid tundidega. Varsti on ta kasuvanematest mitu korda suurem. Need ei ulatu talle enam muidu toitumise nokka toppima, kui peavad käopoja turjale lendama. Kas käopoeg oskab säärase ennastsalgava hoolitsuse eest vähemalt tänulik olla!

Ei oska. Tänu asemel klohmib ta oma kasuvanemaid nokaga.

Kas peame nüüd kõige selle tõttu kägu väga kahjulikuks linnuks pidama!

See oleks küll vale. Igal linnul ja loomal on oma koht looduses. Aga mis käosse puutub, siis hävitab ta üksi rohkem röövikuid, kui mitu pesatäit väikesi linde. Pealegi sööb kägu heameelega karvaseid röövikuid, keda teised linnud põlgavad.

LÕOKE

Kaugel, kaugel kesal
väiksel lõol on pesa.

Seal ta kasvab, seal ta sirgub,
vara suvepäikeses virgub.
Sügiseks ta suureks saab,
ära lendab Eestimaalt.

MADE PÄLL,

N. V. Gogoli nim. Tallinna

21. Keskkooli II b klassi

õpilane

TEEME LAHTI
POSTIPAUNA!

SUVI, LINNUD JA MINA

Minu suvisteks sõpradeks on laululinnud. Kevaditi olen meisterdanud neile pesakaste. Lindude saabumise üle on mul alati hea meel. Sest siis lähevad metsad häälde. Siuts! siin ja siuts! seal. Hommikuti käin aga käo kukkumist kuulamas. Hommikul hüüab ju hoolekägu!

Kui linnud sügisel parvedesse kogunevad, olen ma kurb. Sest sõpradest on ikka kurb lahkuda.

HEIKI TRUMM,

Ala 8-kl. Kooli II klassi

õpilane

LINNUD AKNA TAGA

Minu toas akna juures on klaver. Olen tähele pannud, et kui asun klaverit mängima, kogunevad väikesed linnud aknaraamile muusikaheliseid kuulama. Tihtipeale ma mängingi ainult selleks, et meelitada sulisõpru oma mängu kuulama. Sest nad pole üksnes sulisõbrad, vaid ka suured muusikasõbrad.

MAIE PIHLAK,
Puiatu 8-kl. Kooli
II klassi õpilane

KUKULIND JA KÄGU

Kukulind ja kägu munesid munad. Need munad tulid nii ühte nägu, et keegi ei teinud vahet, kummad käomunad, kummad kukulinnu omad.

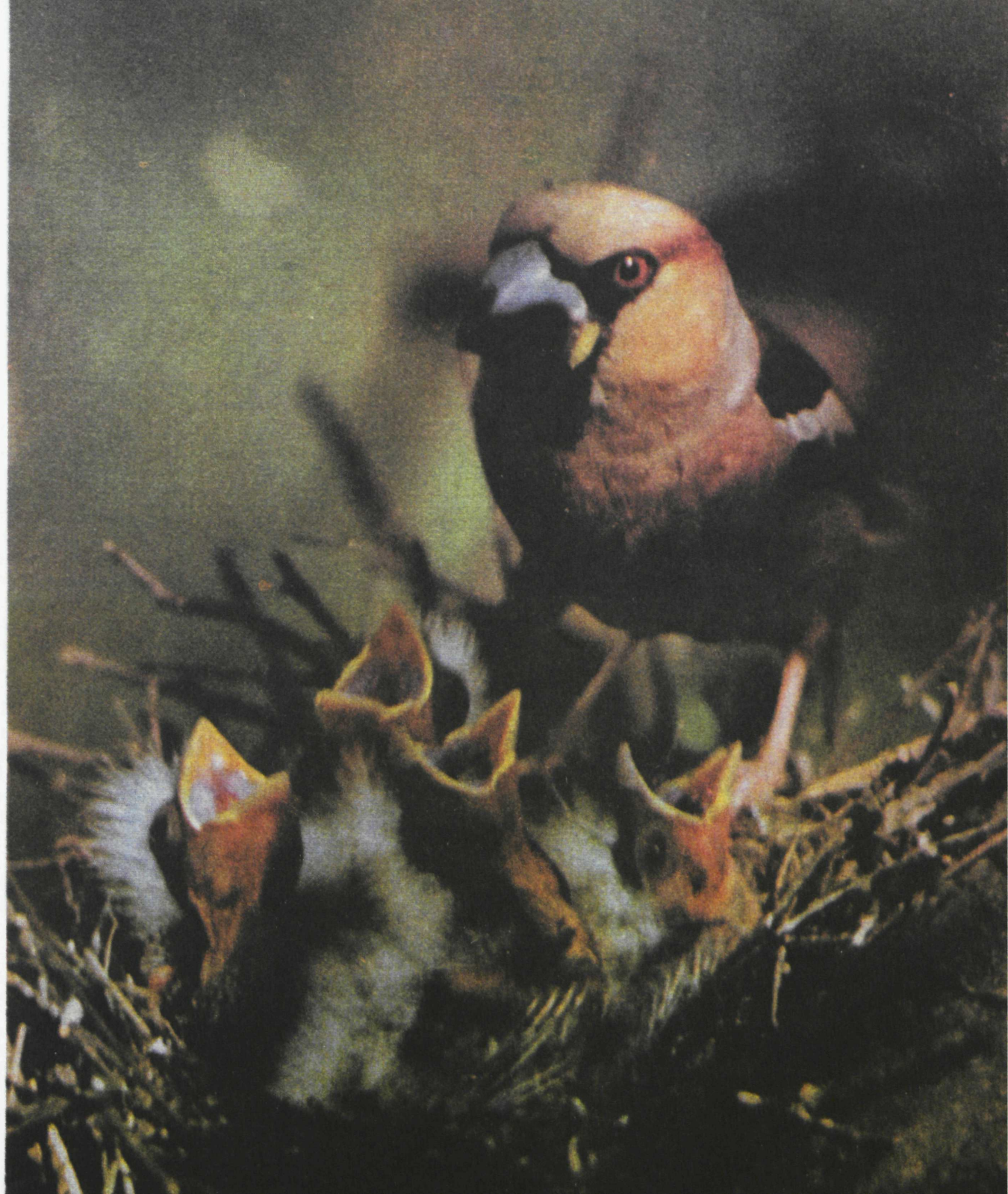
Kukulind munes ööbiku pessa, aga kägu jälle lõokese pessa. Pärast ei saanud pojad isegi aru, on nad kukulinnud või käod. Tegid muudkui: «Kukku! Kukku!»

6-aastane JÜRI ROOSA
Tallinnast

LINNUKE AKNAL

Mul on üks väike linnuke. Ta istub aknal ja vaatab õue. Ei ole tal kunagi külm, ei ole tal kunagi soe. Ei söö see linnuke, ei joo see linnuke. Miks ta ei söö ega joo, ma küll ei tea. Aga ma uurin selle ema käest välja. «See väike linnuke on tehtud ju portselanist,» ütleb ema.

TOOMAS PAAP,
Tammistu 8-kl. Kooli
II klassi õpilane

Suurnokk-vint

JOSEF KOŽIŠEK

ÜHEKSA

Elas kord kanake ja tal oli üheksa poega. Kaheksal kanapojal oli igapäev oma nimi ja üheksanda nimi oli Pipka. Kui kana leidis tera, rõõmustasid kõik kaheksa tibukest, üheksas aga kurvastas: «Kahju, et meid on üheksa! Kui ma oleksin üks, saaksin kõik terad endale.»

Ükskord ütles kana poegadele, et toob neile põllult viljapea. Ta lendas üle tara, pojad jäid õue ootama. Kaheksa poega arutasid rõõmsalt, kuidas nad hakkavad teri jagama, aga Pipka mõtles: «Lähem emale vastu ja meelitan talt terve viljapea endale.» Ja asus salaja teele. Aga kaugele ta ei jõudnud. Aias oli auk. Pipka kukkus sinna sisse ega saanud enam välja. Küll ta piiksus ja kurtis, aga keegi tema kurtmisi ei kuulnud.

Vahepeal tuli kanaema teist teed kaudu koju. Kui ta pojad üle luges, sai ta aru, et üks on puudu, ja küsis: «Kus meie Pipka on!» Aga keegi ei teadnud. Kanapojad hakkasid mööda õue ringi jooksma ja üks neist läks ka aeda. Seal kuulis ta, et keegi hüüab appi. Ta jooksis hääle suunas ja leidis õekese august. «Oota, Pipka, ma viskan sulle raokese ja sa saad välja!»

Pipka astus raole, aga august välja ei saanud. Kanapoeg tõi veel kuivi lehti, oksakesi, liivateri ja kivikesi, aga auk oli ikka liiga sügav ja Pipka aina hädaldas: «Siia ma, õnnetu, suren. Kui kahju, et teisi siin ei ole!»

Kanapoeg jooksis teiste järele ja siis tulid nad kõik, pojad ja kanaema, ja hakkasid auku kandma puutükikesi, lehti, varrekesi ja kõrrekesi. Kõike, mida aias leida võis. Auk täitus ruttu ja Pipka tõusis üha ülespoole. Ja siis — hopp — hüppas ta august välja ning hüüdis rõõmsalt:

«Küll on hea, et meid on üheksa! Kui oleksin üksinda olnud, oleksin otsa saanud.»

Tõlkinud ELLE TURKINA

Illustreerinud E. VALTER

SABATIHANE

on tõeline ehitusmeister. Sabatihane teeb oma pesa mõne sookase otsa ja see pesa näeb välja nagu suur hane-muna, millel auk külje peal. Et pesa kutsumata külalisele silma ei hakkaks, katab sabatihane selle pealt tohulible-dega.

Sabatihane muneb ühekorraga palju mune — vahel tervelt kaksteist tükki. Kui neist munadest pojad kooruvad ja kasvama hakkavad, jääb pesa kitsaks ja venib sedamööda, kuidas tihasepoisid sirguvad, üha suuremaks ja suuremaks. Et aga tihasepoistele kasvavad taha pikad sabad, siis ei mahu need kuidagimoodi pesa ära ja tungivad läbi pesa põhja õue.

Koostanud ja kirjutanud
FRED JÜSSI

KODU- MAJAD

Nagu sinulgi, nii on ka kõikidel linnulastel oma kodu, kus nad veedavad lapsepõlve. Selleks lapsepõlvekoduks on neile pesa.

Mõned linnud ehitavad oma pesi suure hoolega, teised aga ei viitsi nendega pörmugi vaeva näha. Selle raamatukese piltidel võid sa näha, missuguseid pesi on kombeks ehitada mõnedel lindudel.

RÄSTAS- ROOLINNU

koduks on roostik. Et pilliroog kasvab vees, siis saab roolind punuda oma pesa ainult rookörte vahele ja seda ta siis teebki. Nõnda kasvavad rästasroolinnu pojad vee kohal oõtsuvas majakeses ja tuul laulab neile pilliroos sahisavat unelaulu.

MUSTRÄHN

on puusepp. Tal on vägev peitel — pikk ja tugev nokk. Sellega raiub musträhn endale puutüvesse pesaõõne. Paar päeva tõhusat tööd ja maja ongi valmis. Musträhn teeb endale igal aastal uue pesa, kõik vanad jäävad hakkidele ja öökullidele.

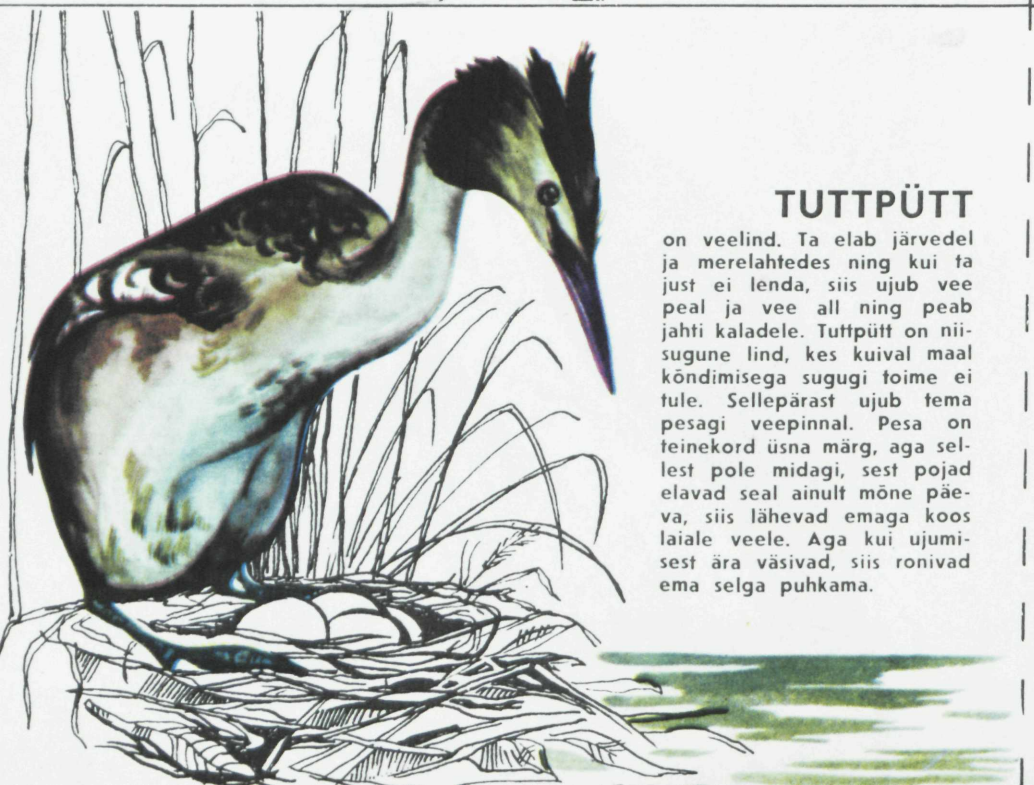
JÄÄLIND

eluneb jõgede ääres. Seal kaevab ta siis liivasesse kaldasse pika käigu. Käigu lõpus on pesakamber. Et jää-lind sööb väikesi kalu, siis katab ta pesakambri põranda hoopiski kummaliselt — peenikeste kalaluudega.

ÖÖSORR

ei ehita endale üldse pesa. Muneb munad lihtsalt maa peale ja seal kasvavad üles öösorri pojadki. Sellepärast et öösorr nii laisk on ja endale pesa ei viitsi ehitada, kutsub rahvas teda laiskkuliks.

TUTTPÜTT

on veelind. Ta elab järvedel ja merelahtedes ning kui ta just ei lenda, siis ujub vee peal ja vee all ning peab jahti kaladele. Tuttpütt on nii-sugune lind, kes kuival maal kõndimisega sugugi toime ei tule. Sellepärast ujub tema pesagi veepinnal. Pesa on teinekord üsna märg, aga sellest pole midagi, sest pojad elavad seal ainult mõne päeva, siis lähevad emaga koos laiale veele. Aga kui ujumisest ära väsivad, siis ronivad ema selga puhkama.

Nõnda ripub

PEOLEO

pesa oksaharude vahel. Peoleo poegade elu esimesed nädalad mööduvad seal otses- kui kiiges, mida tuulehoog üles-alla öötsutab.

KES TA ON!

AIDAUKSEL SÄDISTAB,
PORILOMBIS LÄDISTAB.
JALGU-PÜKSE LOPUTAB,
KUUEHÖLMU SOPUTAB.
RINGI KEKSIB LÄBEMATULT,
MATTI VÕTAB HÄBEMATULT.

VANAMÈES ISTUB AIA PEAL,
HALLID PUKSID JALAS!

KÖRGEM KUI KIRIK,
MADALAM KUI REGI,
MUSTEM KUI SÜSI,
VALGEM KUI LUMI!

ORA EES, KÄÄRID TAGA,
KERAKENE KESKEL!

NENDE KIRJADE SAATJAD ON UNUSTANUD ÜMBRIKUDELE SAAJA NIME KIRJUTADA. AITA LINDUDELE KIRJAD ÕIGESTI KÄTTE VIIA!

Joonistanud V. HURT

VÄIKE PIILU EKSIS MATSALU ROOSTIKKU. MILLINE TEERADA VIIB PIILU EMA JUURDE!

KUI SA ÕIGE VALIKU TEED JA EESNIME PEREKONNANIMEGA KOKKU KIRJUTAD, SAAD 10 LINDU, KES KÕIK MEIE MAAL ELUNEVAD.

Esikaanel G. GERMANI
foto «Kurepesas».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. 2,85 учётно-издательских листа. Типография «Oktoober», ЭССР, Таллин, Креуцвалли, 24. Адрес редакции: ЭССР, Таллин 1, Бульвар Эстония, 4. Цена 15 коп. Зак. 494. Тираж 62 000.

ELKNÕ Keskmittee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasfeajakiri «Täheke» nr. 6 — 1971, XII aastakäik, ilmub üks kord kuus. Toimetuse aadress: Tallinn 1, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20. EKP Keskmittee Kirjastus.

Kolleegium: V. Kofkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatoimetaja), H. Raigna, L. Reimann. Peatoimetaja kt. O. Saar.

Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurt, vanemkorrektor E. Orgmets.

Laduda antud 26. IV 1971. Trükkida antud 20. V 1971. Trükiarv 62 000. Paber 90X60.8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,85. MB-04476. Tellimise nr. 494. Trükikoda «Oktoober», Tallinn, Kreutzvaldi t. 24.

HIND 15 KOP.
ИНДЕКС 78231

F. JÜSSI foto

KOTKAS JA KÄBLIK

MUISTEND

See oli siis, kui linnud endale kuningat valisid. Vaidlemised vaieldud, tülid tülitsetud, jõuti kokkuleppele: kuningaks saab see, kes kõige kõrgemale lendab, pilvedeni suudab tõusta. Võistlus läks lahti. Nooltena vuhisesid linnud õhku, kuid varem või hiljem — ikka nõnda, kuidas kellegi tiivad kandsid — hakati väsima ja maa peale tagasi tulema. Ainuüksi kotkas tõusis üha kõrgemale ja kõrgemale. Viimaks peatus ka tema ja andis oma saavutusest allolijatele võiduka hüüdega teada. Juba tahtis ta alla lennata, kui

ülalt oma pea kohalt trotslikku trillerdust kuulis: «Mina aga tõusin veel kõrgemale!» Trillerdaja polnud keegi muu kui filluke käblik. Ta oli end salamahti kotka sulgedesse peitnud, nüüd oma peidupaigast välja vupsatanud ja kotka pea kohal keerlema pistnud.

Põlgliku pilgu heitis kotkas oma tühisele võistlejale ja hakkas siis ringeldes laskuma.

Ootav linnurahvas kuulutas kotka sedamaid sulisriigi kuningaks. Aga käblik sõandas nurisema ha-

kata: kuningaa kuuluvat õigupoolest female, kuna tema kotkast kõrgemale tõusnud — polevat ju tingimuseks tehtud, et lennul ainuüksi oma tiibu tohib pruukida.

Nüüd süüdistas vihane kotkas käblikut juba selges kelmuses ja teised linnud päätsid väikese ninatarga arvel sellise vihameelevile valla, et käblik paremaks pidas punuma pista. Pahasti oleks käblikul läinud, poleks tal juhtumisi õnnestunud haopinusse peitu pugeda. Sestpeale käblik end peidabki.